

CASTELLS CATALANS

Nom del castell: Peratallada
Data de construcció: segle XI
Municipi: Forallac
Comarca: Baix Empordà
Altitud: 37 m
Coordenades: E 507544.8, N 4647492.5 (ED50 UTM 31N). Longitud: 3° 5' 23.78"
Latitud: 41° 58' 39.18" (GPS)
Com arribar-hi: situat dins del mateix nucli urbà de Peratallada.

Surt citat des de l'any 1065 com un dels límits del castell de Pals. Tanmateix, es coneixen diversos personatges del llinatge Peratallada documentats des del 1039, com ara Guillem de Peratallada. Des del s. XII, el castell va ser centre d'una baronia que portava el seu nom. Amb la mort de Ponç de Peratallada, l'any 1250, sense descendents, el patrimoni passà a la seva germana Guilleuma, que es casà amb Gilabert de Cruïlles. Els nous senyors de Cruïlles i Peratallada tenien en el castell de Peratallada la residència predilecta, lloc on també s'allotjaren diverses vegades els reis de la corona catalanoaragonesa. A la *Crònica* de Ramon Muntaner s'esmenta el paper destacat que, l'any 1283, van tenir Gilabert de Cruïlles i el seu fill Bernat al costat del rei Pere en el desafiament de Bordeus. Durant la guerra civil catalana del s. XV, el príncep Ferran va ocupar la vila i el castell (1476).

PERATALLADA

El 1916 fou subhastat pels darrers hereus dels Cruïlles. L'any 1964 el van adquirir els marquesos de Torroella de Montgrí.

L'edifici

S'aixeca damunt un basament de roca que s'enlaira uns 4 o 5 m per damunt del nivell del terreny que l'envolta. Destaca la gran torre mestra, protegida per un mur que l'encercla, i al costat seu, el palau.

La torre, emmerletada, té planta rectangular, amb unes dimensions de gairebé 8 per 4 m, i un gruix de parets d'1,75 m. La porta, coberta amb un arc adovellat, s'enlaira a 7 m del nivell del sòl; coincideix així amb el terra del pis superior, que probablement estava separat de l'inferior per un trespol de fusta.

La muralla que protegeix la torre segueix la forma del tossal i té l'accés pel costat sud, prop del qual veiem una mena de bestorre angular coronada amb merlets quadrats acabats en forma prismàtica.

Entre el palau, situat al sud de la torre mestra, i aquesta, destaca una sala de planta rectangular identificada com l'aula major del palau. Conserva la porta de mig punt i diverses finestres, una d'un sol biaix i d'altres de doble esqueixada en forma de creu.

Al palau, gòtic, amb un fragment de paret en *opus spicatum*, s'hi han localitzat restes

Murallada occidental amb el fossat i la torre de les Hores al fons. Foto de Jordi Gironès.

Torre de les Hores. Foto de Jordi Gironès.

Torre del castell. Foto de Jordi Gironès.

del basament d'una torre circular; i entre el palau i l'espai on hi ha la torre mestra s'han identificat restes més antigues, com ara els fonaments d'un edifici de planta quadrada i forats excavats a la roca. Tots aquests elements poden abraçar una cronologia, com a mínim, des d'època visigòtica fins al s. XII.

Pel que fa al recinte murallat de la vila, probablement es dividia en dues grans avançades o eixamples que no formaven un recinte clos i protegien els costats nord i est.

Se'n conserven els valls, alguns llenços i tres torres de planta quadrada. Si bé aquest conjunt es pot datar majoritàriament entre els segles XII i XIII, la part més alta dels murs es va refer entre els segles XVI i XVII .

Nota: extret del volum *Baix Empordà* de la Catalunya Romànica d'Editorial Pòrtic, gener de 2000.

Jordi Gironès Vilardebò
febrer de 2011

